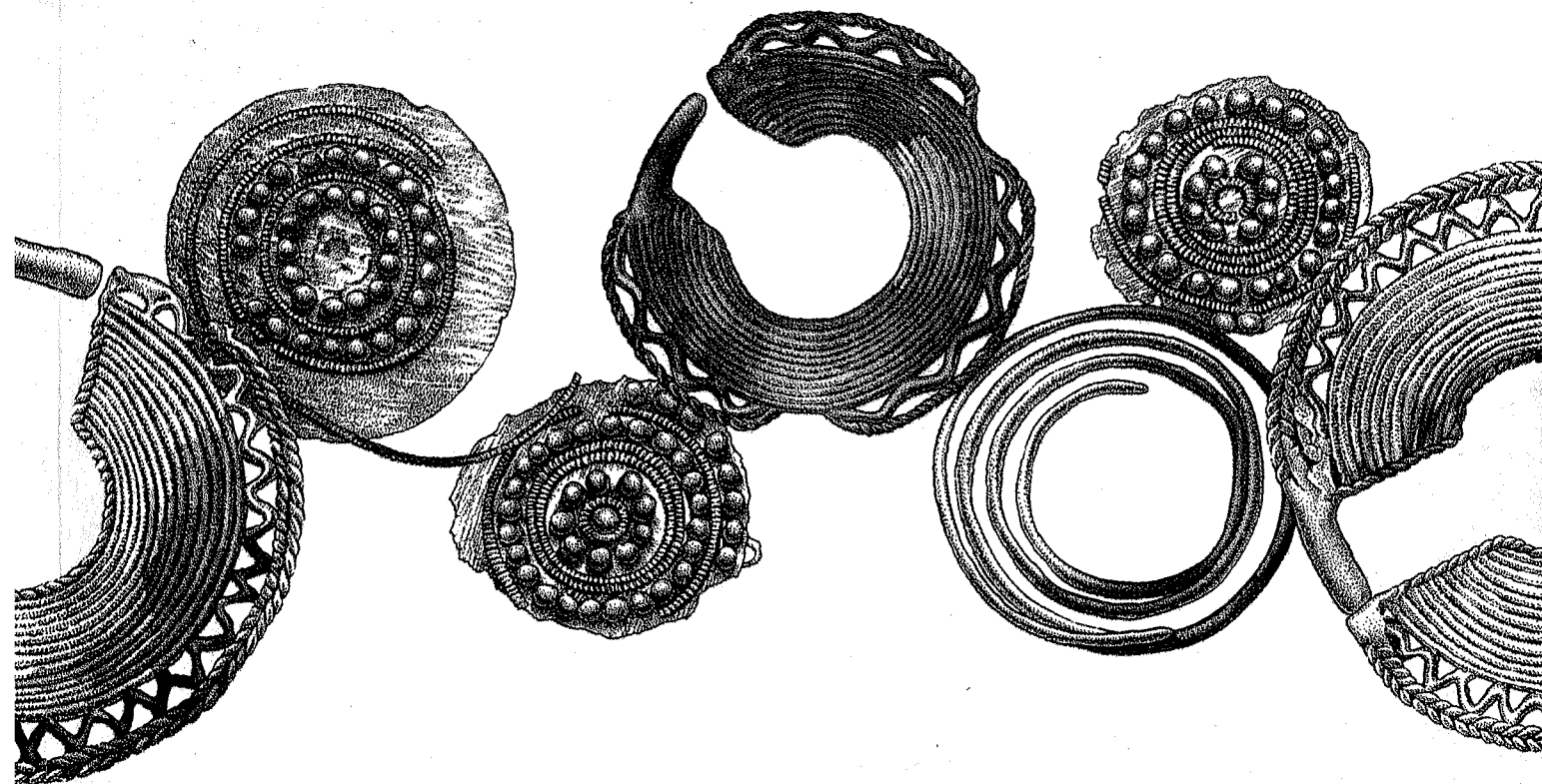

ARCHAEOLOGIA LITUANA

I

VILNIUS
1999

ISSN 1392-6748

VILNIAUS UNIVERSITETAS
ARCHEOLOGIJOS KATEDRA

ARCHAEOLOGIA LITUANA

1

Vilniaus universiteto leidykla
1999

Leidžia Vilniaus universiteto
Istorijos fakulteto Archeologijos katedra

Redakcinė kolegija

Prof. habil. dr. *Mykolas Michelbertas*
(atsakingasis redaktorius, tomo sudarytojas)

Doc. dr. *Albinas Kuncevičius*
(redaktoriaus pavaduotojas)

Doc. dr. *Aleksiejus Luchtanas*

Habil. dr. *Adolfas Tautavičius*

Dr. *Jonas Stankus*

Violeta Vasiliauskienė

Viršelis dailininkės *Izoldos Maciukaitės*

Turiny – Contents – Inhalt

Naują archeologijos leidinį išleidžiant	5	<i>A. Bliujienė. VIII–XI a. kuršių vyrų ir moterų papuošalai – pasaulio modeliai .....</i>	145
Straipsniai		<i>The 8–11 thc. Curonian men and women ornamental fashions – world models. Summary .....</i>	176
<i>A. Luchtanas. Archeologija Vilniaus universitete ...</i>	7	<i>V. Kazakevičius. Dėl E tipo ietigalių ornamentuotomis įmovomis chronologijos ir kilmės .....</i>	179
<i>Archaeology at Vilnius University. Summary .....</i>	14	<i>On the chronology and origin of E-type spearheads with ornamented sockets. Summary .....</i>	195
<i>A. Luchtanas, R. V. Sidrys. Bronzos plitimas rytiniame Pabaltijo regione iki Kristaus .....</i>	15	<i>B. И. Кулаков. Балтийский акцент в движении викингов (этнические диффузии и традиции искусства) .....</i>	197
<i>Distribution of bronze in the East Baltic before the time of Christ. Summary .....</i>	38	<i>Vikingų judėjimo baltiškasis akcentas (etninės difuzijos ir meno tradicijos). Santrauka .....</i>	212
<i>M. Michelbertas. Senojo geležies amžiaus ietigalių su užbarzdomis radiniai Lietuvoje ir jų chronologija .....</i>	56	Recenzijos, apžvalgos	
<i>Die Funde der Speerspitzen mit Tüllen und Widerhaken der römischen Kaiserzeit in Litauen und ihre Chronologie. Zusammenfassung .....</i>	61	<i>J. Jaskanis. Cecele. Ein Gräberfeld der Wielbark-Kultur in Ostpolen. Monumenta Archaeologica Barbarica. T. II. Kraków, 1996 (M. Michelbertas) .....</i>	214
<i>R. Banytė. Dviejų Baitų kapinyno kapų chronologijos klausimu .....</i>	63	<i>W. Nowakowski. Das Samland in der römischen Kaiserzeit und seine Verbindungen mit dem römischen Reich und der barbarischen Welt. Veröffentlichung des Vorgeschichtlichen Seminars Marburg. Sonderband 10. Bearb. und hrsg. von C. von Carnap-Bornheim. Marburg-Warszawa, 1996 (R. Banytė) .....</i>	216
<i>Concerning the dating of two graves at the Baitai Burial Ground. Summary .....</i>	71	<i>L. L. Zalizniak. The Swidrian Reindeer-Hunters of Eastern Europe. Beiträge zur Ur- und Frühgeschichte Mitteleuropas 5. Wikau-Haslau, 1995 (T. Ostrauskas) .....</i>	219
<i>M. Karczewski. Chronologia grobów z bronią odkrytych na cmentarzysku kultury bogaczewskiej z okresu wpływów rzymskich i wędrówek ludów w Paprotkach Kolonii, stan.1, w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich ..</i>	72	Mokslinio gyvenimo kronika	
<i>Kapų su ginklais, atidengtų Bogačevo kultūros romėniškojo ir tautų kraustymosi laikotarpio kapinyne Paprotkų Kolonijoje, Didžiųjų Mozūrų ežerų krašte, chronologija. Santrauka .....</i>	109	<i>Tarptautinė konferencija „Jono Puzino skaitymai“ (A. Merkevičius, J. Poškienė) .....</i>	222
<i>W. Nowakowski. Das Problem der Chronologie der spätrömischen Kaiserzeit und Völkerwanderungszeit im Memelgebiet hinsichtlich der Funde aus dem Gräberfeld Aukštakiemiai (Oberhof) .....</i>	110	<i>Archeologijos katedros mokslinės organizacinės veiklos apžvalga (1990–1997 metai) (V. Vasiliauskienė) .....</i>	223
<i>Vėlyvojo romėniškojo laikotarpio ir tautų kraustymosi laikotarpio chronologijos problema Klaipėdos srityje pagal Aukštakiemių (Oberhof) kapinyno radinius. Santrauka .....</i>	117		
<i>A. Astrauskas, G. Gleiznienė, V. Šimėnas. Perpetės baltų kraštuose I m. e. tūkstantmečio viduryje ...</i>	119		
<i>Baltic-type shoulder-straps in the mid-first millennium A. D. Summary .....</i>	143		

Naują archeologijos leidinį išleidžiant

Pastaruosiu dešimtmečiu mūsų šalyje gerokai išsiplėtė archeologinių tyrinėjimų apimtis. Vis daugiau dėmesio skiriama viduramžių archeologijai, miestų ir miestelių kultūriniam sluoksniams, įvairių laikotarpių ardomiems ir privačiose valdose atsidūrusiems paminklams. Sukaupta daug naujos medžiagos, suteikiančios papildomų duomenų apie baltų genčių laidojimo papročius, kitus dvasinės kultūros reiškinius, įvairius materialinės kultūros aspektus. Muziejų fonduose susikaupė dešimtys tūkstančių naujų eksponatų, su kuriais negali susipažinti platesnė visuomenė. Iškilę būtinybė kaip galima greičiau paskelbti naujausių archeologinių tyrinėjimų rezultatus.

Tyrinėjant Lietuvos archeologinius paminklus, aktyviai dalyvauja ir Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto Archeologijos katedra. Katedros darbuotojai jau keliolika metų tyrinėja senosios Kernavės archeologinius paminklus, rengia ekspedicijas į senojo ir viduriniojo geležies amžiaus vakarus, centrinės Lietuvos ir Žemaitijos laidojimo vietas, pradėjo tyrinėti vieną įdomiausių viduramžių paminklų – Senujų Trakų piliavietę. Daug dėmesio skiriama ir Užnemunės paminklams.

Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, gerokai išsiplėtė mūsų šalies archeologų tarptautiniai ryšiai. Lietuvos tyrinėtojai dalyvauja įvairiuose tarptautiniuose archeologijos kongresuose, konferencijose, simpoziumuose, mus dažnai aplanko užsienio svečiai. Tokio bendradarbiavimo pavyzdys yra 1996 metų spalio mėnesį Vilniaus universitete surengta tarptautinė konferencija „Jono Puzino skaitymai“, kurioje dalyvavo Lenkijos archeologai, tyri-

nėjantys baltų genčių archeologijos paminklus. Didelė dalis šios konferencijos medžiagos ir publikuojama šiame „Archaeologia Lituana“ tome.

Nors šio leidinio sumanytoja ir leidėja yra Vilniaus universiteto Archeologijos katedra, kviečiami bendradarbiauti visi, norintieji paskelbti archeologinių paminklų medžiagą, apibendrinančius ar poleminius straipsnius apie Lietuvos ir baltų archeologiją. Siekiant, kad leidinys būtų suprantamas ir užsienio skaitytojui, straipsniai publikuojami lietuvių kalba su išsamia santrauka užsienio kalba arba užsienio kalba.

Leidinyje „Archaeologia Lituana“ skaitytojas ras mokslinio gyvenimo kronikos skyrelį, iškilusių archeologijos mokslo darbų, įdomių ne tik baltų, bet ir apskritai Europos regiono tyrinėtojams, recenzijas. Galbūt ateityje leidinio struktūra keisis.

Turime vilties, kad „Archaeologia Lituana“ užims deramą vietą tarp kitų šalies tęstinių archeologijos leidinių ir padės užpildyti mokslinių publikacijų spragą. Manome, kad mūsų leidinys padės jauniems Lietuvos archeologams, doktorantams žengti pirmuosius mokslinio tyrinėjimo žingsnius, užsienio skaitytojams – panaikinti daug baltų dėmių baltų archeologijos srityje. Pateikdami skaitytojams pirmąjį šio leidinio tomą, labai dėkojame Vilniaus universiteto vadovybei, pritarusiai mūsų sumanymui, ypač rektoriui prof. habil. dr. Rolandui Pavilioniui, ir visiems, prisidėjusiems rengiant leidinį.

Redakcinės kolegijos vardu
prof. habil. dr. Mykolas Michelbertas